

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétféle és
Hétfő utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, január 27.

A király üzenete a koalíciónak

A politikai válság.

Az a váratlan fordulat, mely Andrassy Gyula grófot Bécsbe szólította, királyi kihallgatásra hívta, úgy látszik igazán döntő lesz a példátlanul hosszú válság történetében.

Andrassy tegnapi kihallgatása, daczára a nyomában kelt pesszimiztikus hangulatnak, már sok tekintetben jelezte, hogy új nyomokon halad a tárgyalás. De a béke reménye nem támadt utána, mert a helyzetet mindenki változatlanul jelezte. Sőt nagy aggodalomra adott okot a magyar félhivatalosnak az a kijelentése, hogy Andrassy kihallgatásával a béketárgyalások aktái lezárultak. Utána most már a nyílt abszolútizmus következik.

A mai kihallgatás már pozitív dolgot hozott: Andrassy megbízást kapott a királytól, hogy adja át üzenetét a koalíció vezérbizottságának. Az üzenet tartalmáról nem nyilatkozott Andrassy, de ha már ő vállalkozott reá, hogy közvetíti azt, fel kell tennünk, hogy komolynak ítéli, alkalmasnak a további tárgyalásokra.

Andrassy Gyula gróf önzetlen működésével kiérdemelte a koalíciónak feltétlen bizalmát. Ha most sikerül ez uton helyreállítania a békét a király és a nemzet között, az egész nemzet őszinte há-

lájára lesz érdemes. Atyja nyomdokain halad. Harminczkilencz esztendővel ezelőtt atyjának jutott a kiegyezés megkötésének munkája és dicsősége. Bár e munkának sok hátránya volt — most érezzük különösen a válság ezen izgalmas napjaiban, a nemzet hálás ma is atyjának emléke iránt. Lebegjen ez enehéz napokban az atyja nyomdokain járt fiu szemei előtt.

Andrassy kérésére Kossuth intézkedett a vezérbizottság összehívása iránt. Most már itt fog eldőlni a válság, az ország, a kibontakozás, a béke vagy háboru sorsa. A királyi üzenetet csak Andrassy ismeri. Hozzá nem szólhat addig senki. De bizonyára érzi a vezérbizottság minden tagja, hogy áldozatra is készen kell lenniök az ország békéjének biztosítására.

Andrassy mai kihallgatásával az első nagy lépés megtörtént. Vajha a kibontakozás felé vezetné ez a nemzetet!

E nevezetes bécsi eseményről tudósításunk a következő:

Andrassy megbízást kapott.

Válságában ég ebben a pillanatban az egész magyar ház. Robogó kocsik vágatnak a táviróhivatalhoz és vissza, a börzén hanyathomlok emelkednek a magyar értékek s az optimizmus sugárban szökkenik fel az emberekben. Váratlan módon gróf Andrassy Gyula királyi megbízással tér vissza Budapestre.

Ma delelőtt tíz órakor a király Pit-

reich közös hadügyminisztert fogadta. Fél óra hosszat tanácskozott vele. Háromnegyed tizenegy órakor lépett be Andrassy a király dolgozószobájába, amelyben háromnegyed órát időzött. Onnan a szállójába visszatérve ezeket mondta az újságíróknak:

— *Megbizást kaptam, hogy a koalíció vezérei előtt tolmácsoljam a király álláspontját.* Természetes, hogy a vezérbizottság ülése előtt a király üzenetének részleteiből semmit nyilvánosságra nem hozhatok.

Andrassy elmondta azt is, hogy ma délután három órakor visszautazik Bécsből, ahová néhány nap múlva visszatér, hogy a királyt tájékoztassa a vezérbizottság állásfoglalásáról. A király délután báró Fejérváry Géza miniszterelnököt fogadja kihallgatáson, aki holnap reggel utazik vissza Budapestre.

József főherceget holnap délután a király újból kihallgatáson fogadja . . .

Ezt a bécsi telefonjelentést mindenben megerősíti a félhivatalos Bud. Tud. déli egy órakor kiadott kommunikéje.

Gróf Andrassy Gyula a mai kihallgatás eredményéről délben telefonon informálta Kossuth Ferenczet, aki intézkedik, hogy este a pártok vezetői a Nemzeti Kaszinóban találkozzanak. A vezérbizottság holnap este hat órakor tart értekezletet.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Csendes tragédiák.

Írta: Mányiné Prigl Olga.

II.

Ez más történet. A szereplői ugyan szintén csak afféle apró emberek . . .

A nagyobbik házból a piros muskátlikat is átvitték a csöpp ablakba, az egyetlenegybe, a minnek a tenyéryni táblácskáján, — különösen alkonyattájt, fátyolos szemmel tekintgetett kifelé a kicsi árva asszony. Mondhatnám így: özvegy, — de ő árvábbnak vallotta magát az árvánál. Vékony kis testével, naiv, gyermekes arczával, csakugyan azt gondolhatta volna róla a ki nem ösmerte, hogy testvére annak a két apró, szüntelen síró-rívó kisleánynak, a ki kétfelől a szoknyájába kapaszkodott. Legtöbbször azonban sirtak ők mindahárman. Az asszony is hangosan sirt, mint a gyerekek szokták. A csöpp ablakon nem hallatszott ki ugyse, vagy legalább az emberek úgy tették magukat, mintha nem hallot-

ták volna. Sietős az utja mindenkinek, így legföllebb a piros muskátlik remegtek egy kissé s hogy szállott az este mind lejjebb, lejjebb, azonkép sötétebb lett a színük. Utoljára feketék lettek, mint a kialudt mécsvilág, mintha csak együtt akartak volna gyászolni az árva — asszonyt.

Nem is olyan régen, nagy, erős ágakat hajtottak azok odaát, tulnan a nagy házban, a hol azóta egy kövér, vörös asszony könyököl ki az ablakon, — az új tanító felesége. Az tépi a rózsákat a kertben, a miket a másiknak az ura ojtogatott. Oh hányszor lepi meg a kísértés emezt, ha csak egyett szakajthatna belőlük! Hisz jussa van hozzá!

A nagyobbik gyerek a kezén, a kicsi a karján, úgy lopja el magát arrafelé, mikor már csöndesedik az utca s kiki behuzódik a tűzhelyéhez. Benéz a kerítésen, ismerős neki minden szöglet, minden bokoralj. A tavasszal itt a palánk tövében zöldelt két nagy ágy salátája, a csonka törzsük azonnód fehérlék, mintha csak tegnap vágták volna le. Amott a duczos galambház az ura faragása, de már a galambok se ismerik meg. Egy szép örvös a multkor a kis

udvarukra röpönt, tudta, hogy abból a fajtából való. Hivogatta, csalogatta, nagy nehezen el is jött a konyhaajtóig, de aztán hangos rebbenéssel elszállt . . .

A galambok alusznak azóta, körül-körül is egyremásra hunyják le szemüket az imént még világos ablakok. Az asszony megborad: ők itt kint az utcán . . . Gyerünk, — mondja a nagyobbiknak és szorosabbra fogja a kezét. A kicsi elaludt a karján.

Az éjszaka sötétebb lett egyre, a csillagokra is felhő borult. De a muskátlis kis ablakból reggelig világlott a mécs. A csöppök aludtak, csak az asszony virrasztott. Nyitott szemmel, mereven bámult az aprócska lángba. Ugy érezte, megszibbadt minden idege és csak várt, várt . . . Arra várt, hogy egy jól ismert gondos kéz végigsimítsa fáradt szemét s egy szeretetből korholó hang szóljon rá: menj már te is aludni édes . . .

III.

Egy kis horgolt kabátkáról jut eszembe ismét . . .

. . . Erzsi kisasszonynak megint rosz kedve

LEBOVITS és WEISZ angol divat férfiszabó cég

szíves tudomására adja nagyrabecsült vevőinek és a nagyérlemű közönségnek, hogy az őszi idényre a legujabb és legdivatosabb angol, skót és Homespon, valamint angol double mellénykülönlegességgel megöröszívesen szolgál, a legjobb kiszolgálásról pedig a cég eddigi jó hírneve is kezeskedik. — A m. t. vevőink és a t. közönség további pártfogását tisztelettel kéri.

Lebovits és Weisz angol divat férfiszabó cég NAGYVÁRAD, Fő-utca, zárda-épület. — Városi és vidéki telefon sz. 151.

Bécs, január 27. A *Neue Freie Presse* jelenteti: Azt hiszik a magyar kormány köreiben, hogy *Andrássy* megbízatása a helyzeten keveset változtatott. Viszont osztrák részről az engedményeket igen messzemenőnek és olyanoknak tekintik, melyek a hadsereg magyarosítását lényegesen elősegítik. A vezényleti nyelvről és a felségjogokról a királyi üzenetekben nincsen szó. Bécsben a békés megoldás lehetőségét szkeptikus szemmel nézik.

Bécs, január 27. (Saját tud. táv.) A király ma délelőtt 10 órakor kihallgatáson fogadta *Pitreich* közös hadügyminisztert, ki jelentést tett arról a találkozásról, amelyet tegnap délután *Andrássy* gróffal folytatott, melyben arról volt szó, hogy mikép lehetne a magyar előnyt a felségjogok megrövidítése nélkül a hadsereg magyar részében jobban érvényre juttatni. Háromnegyed 11-kor *Andrássy* jelent meg a Hofburgban, a király azonnal bebocsátotta dolgozószobájába. A kihallgatás, melyből egyelőre semmi sem hozható nyilvánosságra, háromnegyed órán tartott. *Andrássy* az Erzhertzog Karl szállóba visszatérve, a rendkívül nagyszámmal megjelent budapesti, bécsi és külföldi újságírókat fogadta, kiknek a következő kijelentést tette:

— Öfelsége ma újra fogadott, de csak annyit mondhatok, hogy öfelségétől *megbízást kaptam, hogy a koalíció vezérbizottságának átadjam Öfelsége üzenetét*; míg ezt meg nem tettem, annak tartalmáról semmit sem mondhatok. Ma délután visszautazom Budapestre, de valószínű, sőt bizonyos, hogy visszafogok jönni Bécsbe, hogy öfelségének megbízásom eredményéről jelentést tegyek.

Arra a kérdésre, vajjon a helyzet *tegnap óta változott-e*, *Andrássy* gróf ezt felelte: *Alig hiszem.*

Andrássy környezete arra utal, hogy

tartózkodni kell minden nyilatkozattól, míg az üzenetet át nem adta azoknak, akiknek szól. Hír szerint a király ma délután fogadja Fejérvény brt, ki valószínűleg holnap utazik vissza Budapestre, de valószínű, hogy február 3-iki bálra az udvarnál újra felmegy Bécsbe.

Bécs, január 27. (Saját tud. távirata.) Az esti újságok jelentik: *Andrássy* gróf ma délelőtt újlag kihallgatáson volt, mely háromnegyed óráig tartott és azzal végződött, hogy *Ö felségének van üzenete a koalíció számára* Ezt *Andrássy* közvetíti. Az üzenet tartamára nézve megtagad *Andrássy* minden fölvilágosítást, de biztos, hogy a helyzet változatlan, mindazonáltal remélhető, hogy a kompromisszum létrejön, de a helyzet alapos ismerői azt mondják, hogy jobb pesszimistának lenni, mert a katonai kérdés megoldása rendkívül nehéz, e nélkül pedig a végleges kibontakozás nem lehetséges.

A kormány a magyar ifjuság ellen.

A belügyi ügyvivő leiratot intézett a budapesti főiskolai ifjak diákszövetségének nagybizottságához, hogy a szövetség alapszabályait nem hagyja jóvá. A jóváhagyás megtagadásának indoklása egyszerű ugyan, de az oka egészen világos. A szövetségnek célja volt a diákokon létesítése, az osztrák ipar bojkottálása és küzdelem a hazafiatal nemzetközi áramlat ellen. Természetes, hogy a szociális-tákaat dédelgető kormány nem nézte jó szemmel az egyetemi ifjak hazafias mozgalmát. A kormánynak, úgy látszik, az olyan Vágó-féle ifjuság lenne inye szerint való, akit annak idején nemzetgyalázása miatt az egyetemről kiltoltak. Ámde a kormány menthetetlen eljárása a nemzeti eszményekért bevülő magyar ifjuságot nemzetvédő munkájában meg nem gátolja, ha talán hátráltatja is. A szociális kérdéseknek hazafias irányban való megoldását

irta zászlójára s ez irányban nagyarányú tevékenységet fejt ki egy másik hazafias diákkorporáció, az egyetemi ifjak *Széchenyi-szövetsége*. A szövetség tagjai a budapesti keresztény munkásegyletekben vasárnaponként előadásokat tartanak. Működési körébe a közel jövőben a vidéket is bevonja. Az ideális márcziusi eszmék tehát élnek a nemzet ifjuságában, az erőszak és a nemzetköziség mákonya ellenére.

Zavaros állapotok a belügyminiszteriumban.

Mint értesülünk, a zavaros politikai viszonyok miatt nagy a zürzavar a belügyminiszteriumban. *Kristóffy* a miniszterium fiatalabb erőiből akarta kiállítani a megyefőnökök segédcapatát. Az installációkhoz főjegyző-helyettesekül, továbbá az új főispánok mellé titkárokat és a hol szükséges, főszolgabírákat a miniszteri segédtitkárokat, fogalmazókat, segédfogalmazókat akarta kinevezni. A kijelöltek közül azonban hat azonnal beadta lemondását, míg más tizenkettő nem fogadta el a megnevezést, akiket *Kristóffy* engedetlenség címén a miniszteriumban viselt állásukból felfüggesztett.

A Fekete Sas és Zöldfa eladása.

— A főszámvevő véleménye. —

A Fekete Sas és Zöldfa szálloda értékesítésének kérdése mindjobban előtérbe lép.

A város érdekében, a messze jövőre kiható kérdés a körül forog, hogy eladja-e a város a Fekete Sast, a legértékesebb és más szempontból is legbecesebb ingatlanát, vagy pedig a város maga építtesse fel modern szállodává és redouttá.

A törvényhatósági bizottság körében igen tekintélyes párt van az eladás ellen; de a városi tisztikar kebelében túlnyomólag az eladás mellett vannak.

A főmérnök terjedelmes memorandumban igyekszik kimutatni, hogy pénzügyileg az eladás előnyösebb a városra.

van, — tűnődött magában az öreg bejáróné, a mint este felterítette a hófehér abroszt s rá az egyetienegy terítéket. Fölrakta az asztalra a zsemlyét, a nébány szelet sonkát is s míg tett-vett, odapislogott a leányra, félig részvéből, de jórészt kíváncsiságból, hogy vajjon mi baja lehet? Szólani nem mert, csak köszönt. Mára elvégezte a dolgát s várják otthon a kis unokái. A leány hallotta, mint csattant utána a kapuajtó. Épen idején. Görcsös, hangos zokogásra fakadt, olyanforma hangon, mintha valaki kacagana, de úgy, hogy a szíve majd megszakad belé. A hogy csillapult kissé, ő maga is megjed: Istenem, mi volt ez? — Nem ismert magára. Az alkalmazkodó, mindenhez jó arcot mutató, higgadt leányra, a kinek már a lelkébe préselték kicsi, apró kora óta, hogy az élet a szenvedések láncolata, hogy a keresztből nekik, a szegényen elmaradottaknak még nagyobb kereszt jutott, mint másnak, hogy még szerencsésnek mondhatja magát, hisz tizennyolcz éves korában már önállóságra juthatott, a mivel úgy képzelte, kinőtt a magakoru leányok közül, a kik egész nap csak avval törődtek, hogyan fésülködjenek, hogyan szépítsék magukat.

Erősen hitte, hogy a nő nem épen arra született, hogy cifra rabszolgái legyen majdan

valakinek s hogy egyedüli cél és hivatás nem csupán a férjhezmenés. Ő nem szorult rá, ő nem is fáradt benne. Megszokta, hogy mulatságba menet a huga vigyen el minden babért, azt öltöztette, azt csinostította, ő rá dolgozott, mikor éjszakánként másolt ivszámra, holott nagyon silányan fizették meg azokat a szemenszedett, gyöngyhöz hasonló szép sorokat, társaságban megült a mamák, a gardedámok, az öregedő leányok között és akaratlan, öntudatlan rabjává lett a kisebbeknek, a gyöngének, a penészbogárnak, a kit mindig is azért kényeztettek el, mert hisz talán ugye él soká, gyöngé, törékeny, beteges volt gyermekkorában.

Most ugyan már fél fejjel magasabb volt a nényénél és a válla is sokkal gömbölyűbb volt, mint az övé. Nyugodtan, gondtalanul aludta át az éjszakákat, míg amaz törte a fejét s egygette a zsibbadt tagjait. Ha megkötötte magát, a bábra való selyemruhának okvetlen meg kellett lenni, hounét Uram Isten, ha nem a maga arczáról szedte le hozzá a rózsákat.

Jól mulattak azon a bálon, nagyon jól mulattak. Kézről, kézre kapkodták őket. Hazament azonban mégis duzzogott a »kicsi.« Elveszed a legjobb tánczosaimat, — tette a szemrehányást a nényének. Láttam, milyen szemeket

vetett rád valaki, te, te — álszent . . . — És el kezdett sirni, hogy másnap egész estig jeges ruhával kellett borogatni a fejét.

Néhány hétre az a valaki róluk beszélgett, mert hisz kisvárosban nagyon is törődnek egymással az emberek. A bírálat a »kicsi« javára dőlt el, — de azért a nagyobbik leány nem kapott siró görcsöt. Egyszerűen megelégedetten konstálta magában, hogy sikerült azt a »valakit« a hugába bolondítania. Egyik sem sejtí; mennyi része volt benne. Ő megelégszik annyival, hogy sütkérezik majd az ő boldogságuk verőfényében.

Most még többet dolgozhatott. A kelenyének mindenben illeni kellett a »partie«-hoz. . . . És jöttek, a boldog, áradó levelek a fiatal asszonytól. Néha szinte égette kezét a papír attól az eddigi ismeretlen, forró lehetől, mely a sorokból feléje csapott. Érezte, hogy végigfut a meleg minden idegén s aztán annál jobban fázott. Eloltotta a lámpát, lebujt a takarója alá, de csukott szempillái előtt tűzkarikák tánczoltak, szíve hevesen vert. Torkát fojtó keserűség szoritotta össze, Uristen! — szégyelte később magát, — tán ez az irigység. A sárga rém, mely vigyorogva fészkelte magát a lelkébe.

Reggelizés előtt fél pohár

SCHMIDTHAUER-féle radio activ Használata valódi áldás gyomorbaajosoknak

és székszorulásban szenvedőknek.

Csodálatos gyógyerejét az igmándi víz radium tartalmának köszöni, amely tudományos alapon egyedül ezen forrásban lett felfedezve, miertis bevásárlásnál össze nem tévesztendő a közönséges keserűvizekkel. — Főszéküld és a forrástulajdonos: Schmidthauer Lajos gyógyszerésznél, Komáromban. Kapható *Nagyváradon*, minden jobb gyógyszerár és fűszerüzletben, kis üveg 30 f., nagy üveg 50 f. Az egyedüli természetes keserűvíz, amely kistüvegben is kapható.

Igmándi

keserűvíz

az elrontott gyomrot
2—3 óra alatt
teljesen rendbehozta.

A főszámvevő szintén terjedelmes javaslatot dolgozott ki, amelyben tisztán pénzügyi szempontból tárgyalja a dolgot s oda jut ki, hogy eladás esetén a városra nagyobb haszon hárul.

Szerettük volna azonban, ha nem tisztán pénzügyi szempontból tárgyalta volna a kérdést a főmérnök és főszámvevő, hogy így tisztán lehetett volna azt is látni, hogy a pénzügyi előnyök mellett nem háramlik-e más tekintetben kár, vagy hátrány a városra.

Az utóbbi időben ugyanis olyan irányzatot látunk a városházán, hogy csak pénz legyen a modern haladás rohamos keresztülvitelére. Arra azonban nem tekintenek, hogy a jövő fejlődést nem bénítják-e meg ezzel a gyors iramodással. A visszaesés, vagy stagnálás a fejlődésben pedig nagyon megboszulná magát.

A főszámvevő véleményes jelentésének érdemleges része különben a következő:

A Zöldfára nézve.

Ámbár a főmérnök az ide vonatkozó számításai során alapul vett jövedelmezőségi adatok közül kimaradt is az, hogy az érvényben álló szerződések szerint egyes boltbérleteket a kikötött bérösszegeken felül ezek arányában a községi pótdó megfizetésének kötelezettsége is terheli, vagyis hogy e czímen: a 2. sz. bolt után 51 korona 82 fill. a 4. sz. bolt után 100 kor. 80 fill. a 6. sz. bolt után 67 kor. 68 fill. a 9. sz. bolt után 28 kor. 20 fill. együtt 248 korona 50 fillér községi adót kapunk mely a bérértékét növeli viszont ezen ingatlan után fizetendő illeték egyenérték összegét 1439 koronával vette számításba, holott a czímen és ezen ingatlan után tényleg csak 814 koronát fizetünk, a mi az összehasonlítás eredményét némileg módosítja; mindazonáltal miután dr Kurländer és társa pótajánlatukban a Zöldfa szállodáért azon magasabb becsértéket készek vételár fejében megadni, mely az ezen épületben levő 8 számú boltnak időközben történt előnyösebb bérbeadásából folyólag kimutatható, vagyis a Zöldfáért eredetileg megajánlott összeghez: 352300 koronához, az említett bolt után legújabbán Déry János által megajánlott 905 korona évi bérösszeg és az eddig fizetett 500 korona bérösszeg között ténförgő 405

korona — fill. 15 szörösét 6075 korona hozzáadva: nevezett vevők a Zöldfa cz. ingatlanért 358375 korona vételár fizetésére kötelezik magukat tekintve, hogy ezen épületnek szállodával kapcsolatosan és a jelenlegi berendezéssel való fentartása a változott viszonyok között nem volna indokolt, másfelől a város mint erkölcsi testület csak nagy kockázattal tehetné meg, hogy ezen az épületen gyökeres és költséges átalakításokat fogantosszon: mindezen indokok alapján főmérnök ur azon javaslatához, hogy a Zöldfa eladassék, hozzájárulok és pedig a dr Kurländer és társa módosított ajánlatának elfogadása mellett.

A Fekete Sasra nézve.

Részint a tényleges adatok részint dr Kurländer Ede és társa pótajánlata alapján főmérnök urnak fentebb ismertetett ide vonatkozó számításai a következő irányban igénynek helyesbítést:

a) a főmérnök ur a Fekete Sas után fizetendő illeték egyenérték évi összegét 1586 koronában tünteti fel, holott ez idő szerint és e czímen tényleg csak 842 koronát fizetünk;

b) épület fentartási költség czímen az épületek mostani állapot szerinti 250664 korona becsértékéhez a becsatolt részletes költségvetés, során kimutatott 98024 korona helyreállítás költséget hozzáadva, vagyis 348688 korona után a főmérnök ur által felállított 2.125 % helyett 0.67 % számításba vételét én elégségesnek vélem, mert a városi házi kezelés folyamán az ugyanilyen százalék mellett számított értékcsökkenési tartalék alap képzését a város háztartásának érdekei szempontjából szükségtelenné tartom, annál is inkább, mivel az előző évek adataiból nyert alapon azon meggyőződésben vagyok, hogy egy ilyen, a város legértékesebb pontján levő épület jövedelmeinek mérsékelt fokozása után, a fentartás czéljából felmerülő s esetleg a 0.67 százalék töltit meghaladó kiadások mindenkor fedezetet fognak találni, valamint a jövedelmezőség növekedése, az épületekben jelentkező érték apadást is képes lesz ellensúlyozni.

c) A Fekete Sasnak házi kezelésben való megtartása esetére is elfogadva a főmérnök ur ide vonatkozó szakvéleményét és ez alapon a helyreállítási munkálatok által igényelt idő tartamát 1 és fél évre számítva a vételár kamatozásával szemben az összehasonlító kimutatás során 1 és fél évi bér veszteséget tartok figyelembe veendőnek.

d) Dr Kurländer és társa pótajánlat nyomán a községi adómentesség tartamára eladás esetére számításba vett jövedelem csökkenési részleteket mellőzendőnek találtam. — Ellenben.

e) ugyancsak az említett pótajánlata alapján figyelembe kell venni azt a bevételi többletet, mely a megvásárolandó épületekben elszámolandó ára között eladás esetére szintén a város pénztára javára esik, és a mely különbözet hozzávetőleges számítás szerint legalább évi 1000 koronára tehető; végül

f) igen természetes, hogy ajánlattevők pótajánlatában, a vigadó építésének kötelezettsége nélkül leendő eladás esetére, megígért 100 000 korona vételári többlet sem hagyható figyelmen kívül; mert a jelzett kötelezettség nélkül való eladás esetére az összegnek évi 4000 koronát tevő kamatai a város pénztárának bevételeit emelnék; különben pedig bázisul is szolgál ez a többlet annak a meghatározásánál, hogy körülbelül mennyi áldozatot igényel a város közönsége részéről ama kívánság megvalósítása, hogy a Fekete Sas újjáépítése egy tágas vigadó létesítésével hozassék kapcsolatba?

Ezen megjegyzésekkel helyesbített jövedelmezőségi számítások eredménye a következő:

I. Házi kezelés esetén.

A Fekete Sas évi nyers bérjövödelme 26,444 korona.

Ebből levonandó:

1. Illetékek egyenérték czímen 849 korona.
2. a 98024 kor. helyreállítási költség amortizációjára 5.25 százalék 5,146 kor.
3. fenntartási költség czímen, az épületek helyreállítás utáni értéke, vagyis 348688 koronának 0.67 százaléktólja 2,336 kor. 8,324 kor. az évi tiszta jövedelem tehát 18,120 kor. melynek arányában az ingatlan valódi értéke, 4 százalék tőkésítéssel 45,3000 koronát képvisel.

II. Eladás esetén.

Vigadó építésének kötelezettsége mellett. A felajánlott vételárból a Fekete Sasra esik 389,000 kor., ennek 4 százalék kamata: 15,560 kor. Ehhez hozzáadandó 62,000 kor. nyers házbér jövedelmet feltételezve:

- a) községi adó czímen 9300 kor. egyenes állami adó arányában 47 százalék 4,371 kor.
- b) utadó czímen 10 százalék 930 kor., c) csatorna épít. járulék czímen 1,860 kor., d) csatornázási adó czímen 651 kor., e) villamos áramfogyasztásból várható jövedelem czímen 1,000 kor. Lenne a város évi bevétele 24,372 korona.

Ezt összehasonlítva a házi kezelés fenntartása után várható jövedelem összegével 11,120 kor. Mutakozik évi jövedelem többlet 6,252 kor.

III. Vigadó építésének kötelezettsége nélkül történendő eladás esetén.

A fentebb II. alatt kimutatott évi jövedelem további 4000 koronával szaporodnék.

A fentebb előterjesztett adatokból világosan következik, hogy a város pénztárának érdekei szempontjából az eladás mindenképpen előnyösebb; mert igaz ugyan, hogy eladás esetére a községi adó, utadó, csatorna építési járulék, csatornázási adó és a villamos áram fogyasztásából számított újabb bevétel összesen tehát 8812 korona bevételre az építés tartama vagyis 1 és fél év alatt egyáltalában nem számíthatnánk, de ezen idő alatt is megkapná a város a vételárnak 15560 koronát, illetve a vigadó építési kötelezettségének elejtése esetén 19560 koronát tevő kamatait; míg a házi kezelésben való megtartás esetére a helyreállítás

Gyertyát gyújtott fölkel, elővette számtani füzeteket, Holnap az egyenleteket fogja előadni a leányoknak. S a hideg, józan számok megölték a rémet. Ugy, de az a rém olyan, mint a mesebeli sárkány, nem hal meg igazán, föltámad százszor is. Hosszu, téli eszéken társul szegődik a magányos emberekhez. Előbb hizeleg, nagyító tükörben mutatja az érdemeket, jó tulajdonságokat, aztán fölláttja az ellentétet.

És szólott a leányhoz is: mindezek arányában mit kaptál te? — Ugy-e semmit? — A bőröd pedig szintén finom, a kezéd fehér, az ajkad piros, a lelked gyémánt, karjaid erősek és élned kell egyedül, árvában, mint a kis madárnak, a kinek tavasszal megjő a párja. Terád az ősz jön, — a tél. A tavaszt élvezted! Munkában verejtékező homlokod nem érezte a langy fuvalmakat, két szemed, mely a betűkbe mélyedt, nem látta meg a rózsza festését. Az a darab hiányzik életedből, azt a darabot ellopta tőled valaki . . .

És a leány most nem tudta legyőzni a rémet. Keserves sirásra fakadt. Tollat, papírost, vett elő s szemrehányó, sőtét betűk kelték a tolla nyomán. Vádolt ő, a szelid, a tüdő, akinek immár semmi joga sincs, hisz az első ősz

hajszál meg-megcsillant a fekete csomók között. Lezárja a levelet és neki indul az éjszának, még ma postára adja . . . Csak a házi ruhája volt rajta, ugyan ki vitte volna utána a téli kabátját?

Odakint fehér, fagyos volt minden. A holdvilág kék fénye hosszúra nyújtotta az utementi fák derekát. Olyanok voltak, mint a kisértetek.

Az egyik fordulónál beleütközött valakibe. Uri asszony volt, csipkés pongyolájú, de csak úgy didergett a vékony kis cipőiben. A szomszédház nyitott, magas ablakából bortól rekedt, káromló hang hallatszott ki. A didergő alak befogta a fülét s a falhoz fordulva keservesen zokogott.

Csaknem futva ment a leány haza. És óh, milyen barátságos volt neki a nagy csöndesség, a maga fehér szobája, melyet borgóz, káromló férfihang nem fog megszenteltelni soha. Letérdelt a kályha mellé, felszította a tüzet a tulajdon levelével. Aztán elővette a kézimunkáját. Egy csöpp horgolt kabátka volt az, a minnek a tulajdonosára boldogan várnak valahol, a kikre olyan nagyon haragudot és imént.

!!! Legmegbízhatóbb bevásárlási hely !!!

STROHMAYER PÁL áruháza

Telefonszám: 166. Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám. Telefonszám: 166. az egész megyére.

Szolid, olcsó szabott árak.

Menyasszonyi kelengyék. Legjobb minőségű vásznak és siffonok, véggel és méterenként. Férfi, női és gyermek kész fehérneműek, ugyszintén mérték vagy minta szerint is. Szőnyegek, tüggönyök, ágy- és asztalterítők. Paplanok és matracok, valamint mindennemű mosóárak, u. m.: kreton, batist, zaphir és színes vásznak a legjutányosabb olcsó árak mellett beszerezhetők vagy megrendelhetők. Költségvetések, minták, ugyszintén 20 koronát meghaladó rendelések. o o o o o vidékre bérmentve küldetnek. o o o o o

tartamára ezen ingatlan jövedelméről egészen le kellene mondanunk.

Miután ezek szerint a város pénztárába az eddig e czímen a Fekete Sas épülete után befolyt tiszta jövedelem el szemben kimutatható, hogy az eladás esetére nemcsak csökkenni nem fogna, hanem ellenkezően jelentősen emelkednék: a Fekete Sasra nézve is csatlakozom a főmérnök ur azon javaslatához, hogy ez az ingatlan ajánlattevők részére eladás, még pedig, miután a város egyre fokozódó szükségletei csaknem parancsolólag írják elő, hogy a város pénztárának jövedelmei is lehetőség szerint fokoztassanak, az eladást azon ajánlat alapján véleményezem kimondani, mely szerint vígadó építésének kötelezettsége délkül a vételár (489000) Négyszáznolcvankilencz ezer koronában határozatott meg, annál is inkább, mert tudvalevő dolog, hogy magánkézen minden létesítmény jövedelmezősége inkább biztosítható, mint városi tagadhatatlanul nehezebb kezelés mellett s miután ajánlattevők ismerik a közönség igényeinek oly irányban való fennállását, mely egy redoute építését teszi szükségessé: nem kétlem, hogy ilyen kötelezettség elvállalása nélkül sem fogják a jelzett igények kielégítését mellőzni.

Ragány János
főszámvevő.

Felhívás a póttartalékosok családjainak segélyezésére.

Rendes körülmények között is rengeteg inség és nyomor szakad ilyenkor, télközepén a szegény emberre; a munka szünetel sok helyen, kereset nincs. Hát még ha a családfőt, a kenyérkeresőt elszólítják szeretteinek köréből s nincs aki gondoskodjék betevő falatról a gyermekeknek.

Az áldatlan politikai viszonyok folytán a póttartalékosokat rendes szolgálattételre szólították be a hadsereghez s ezer és ezer családapa kényszerült otthagyni hozzátartozóit, a legnagyobb nélkülözések között.

Az egész országban mozgalom indult meg, hogy társadalmi uton enyhítsék a szegény katonák családjainak nyomorát.

Nagyváradon is megmozdult a társadalom.

Nadányi Károly nagybirtokos áll a mozgalom élén s mint értesülünk, már is gyűlt be némi adomány a humánus célra. A bizottság a következő felhívást intézi, párt és vallás különbség nélkül a nagyközönséghez:

Felhívás Biharvármegye nagyközönségéhez!

Minden pártpolitikától és pártérdektől távol, egyedül a könyörületesség és jószívűség intézem felhívásomat.

Nemzetünk mostani jogos és igazságos nagy küzdelmének igazán szájalomraméltó, ártatlan áldozatait a törvénytelenül behívott póttartalékosok és azok családtagjai; a kenyérkeresőt, a családfentartót behívták katonai szolgálattételre. E behívottak legnagyobb része szegény ember, kik két kezük munkájával nagy nehezen tartják fenn a családjukat; a kenyérkereső kéz most nem keres, most a császárt szolgálja a kaszányokban; bánatos szívvel és jogos kétségbeeséssel gondol otthonmaradt szeretteire, azok végtelen szenvedéseire és nyomorára, amelyben ők szegények nem hibásak.

Fent a bihari hegyek, erdők között fekvő román-lakta viskókban éppen úgy, mint lent a síkság szalmafüves kunyhóiban lakó magyaroknak kenyérkereső nélkül maradt családtagjai éheznek, fáznak; ők nem törődnek a magas politikával, állami érdekekkel, közjogi kérdésekkel, ők csak azt tudják, azt érzik, hogy hiába fohászkodnak, imádkoznak: »Add meg a mi mindennapi kenyérünket, óh uram Istenem! — mert nincsen kenyér, pénzt irmagul sem látnak hiszen, aki néha-néha kevés pénzt hozott két

keze munkájával keresve a házhoz, az a munkás kéz most a császár katonája.

Emberi kötelességünk e gyámoltalanokon segíteni, az egész országban megindult a társadalmi akció, ne maradjon hátra Biharvármegye közönsége sem, hanem jó szívére hallgatva, áldozzon ki-ki tehetsége szerint a póttartalékosok családjának felsegélyezésére. Mivel pedig ez az adakozás sem politikai, sem nemzetiségi avagy vallási kérdés, ennél fogva adakozunk nemzetiségi és valláskülönbség nélkül, mivel a segély is minden tekintet nélkül lesz azok között kiosztva, kik tényleg rá vannak szorulva.

Mozduljon meg vármegyénk egész társadalmá; egyházi méltóságok, országgyűlési képviselőink, nagybirtokosok, birtokosok, pénzintézetek, gyárosok, tisztviselők adakozzanak tehetségük szerint azok nyomorának enyhítésére, akik jogos nagy nemzeti küzdelmünk ártatlan áldozatai.

Szívesen vesszük a legkisebb adományt is, és kérjük az adományokat a »Központi Takarékpénztárba« küldeni következő czímmre »Vármegyei póttartalékosokat segélyező alaprak« Központi Takarékpénztár, Nagyvárad.

A küldemények hirtapilag lesznek nyugtázva és annak idején a kiosztás is hirtapilag fog köztudomásra hozatni. A kiosztást bizottság fogja intézni.

Nagyvárad, 1906. jan. 26.

Nadányi Károly.

NAPROL-NAPRA.

A magyar depopuláció.

Bármennyire banális dolog is azt a bizonyos oldott kévét emlegetni, a rideg igazság tekintet nélkül a szellemességre az, hogy pusztul nemzetünk egyik alapvető eleme, egykor legegészségesebb rétege, amely már annyi jó vért s annyi nagyembert adott a felsőbb társadalmi osztályoknak. Veszendőben a *parasztság*, pusztul a *nép*. Pusztul anyagilag, degenerálódik erkölcsileg. Kivész szám szerint, elvész morális, nacionális és etnografiai súlyát tekintve, elsatnyul fizikailag, elcsenevészedik lelkiileg. És éppen a keresztény fajmagyarság.

Manap már úgy vagyunk a kivándorlással, mint az idővel. Nem téma. Unalmas. Agyoncsépelet. Nem illik, nem is szabad róla beszélni. Ha így is van, mit sem segít a bajon, amely — bármennyit ezikkezték, ankétezték, bankezték, beszéltek is róla — nem gyógyul, nem apad, nem csökken, hanem ijesztően terjed, szaporodik és mindnagyobb mértékben graszszál. Már egyszer megemlékeztünk a hulló vércsöppökről, amelyek a nemzet testét évről-évre jobban gyöngítik. Nem akarnánk ismétlésbe esni, de most, hogy a lapok oly sokat foglalkoznak a Cunard új, hatalmas óceánjárójával, a Caroniával, a magyar szociális viszonyok szemmel tartása mellett több körülmény irányítja figyelmünket a hazai kivándorlásra.

Minap ehelyütt az orosz forradalmárok becsempészésével s a muszka-zsidó árváknak magyar földön tervezett tömeges elhelyezésével foglalkoztunk. Azzal fejeztük be akkor írásunkat, hogy elég árva a magyar nemzet, akinek módja telik, azt istápolja. Különösen *árva a nép*. Gyámoltalan, magára hagyatott. Kizsákmányolja a rossz közigazgatás és az egészségtelen adórendszer. Megnyuzza az uzsora. Becsapja a rőf és a dupla-kréta. Dobra üti vagyonát a korcsma. Kijátssza a vigécz, az ugynevezett *gyalog sátán*. S mikor befonták, elkeserítették, lóvá tették, kiforgatták vagyonából, hitéből, szokásaiból, tradíciójából, mikor nap-számos, vagy gyári munkás lett a gazdából,

akkor megfosztotta hazaszeretetétől is a szociáldemokrácia.

Romlott értelmiség, gyöngé nép! Ki ne emlékeznék Ugron Gábor híres mondására? Gyöngé népünk nagy része a körülötte folyó pusztulási procezzustól megijed. Szabadulni óhajt az anyagi tönknek feje fölött függő Damokles-kardjától, föltámad benne a gyors meggazdagodás vágya s így indul meg időszakonként a kivándorlók sűrű csapata.

Közeledik a *tavas*, ilyenkor pláne nagy kontingens hagyja el Magyarországot. Hiszen most is olvassuk, hogy *Bácskából, Temesből, Torontálból, Aradból* tömegesen vándorol ki a nép kisebb részben Németországba, tulnyomó részben pedig Amerikába. *Zalából* is nagy hullámokban hömpölyög kifelé a nép, főként a Murán-inneni horvát községekből. Nem kell azonban azt hinni, mintha a folyón túl a Muraközben talán jobb volna a helyzet. Onnan már évek óta megy ki az ujhazába a nép. Hogy a betegség falun, városban egyformán pusztul, mutatja legutóbb a *zombori* példa. Zamborból e hó 22-én 300 családos ember vándorolt ki a tengerentúlra, miután előzőleg minden vagyonát pénzzé tette. De hiszen nem kell példáért messze mennünk. A *biharmegyei* kivándorlási statisztika elég bő adatot szolgáltat.

És most azt kérdezzük, nem kötelességünk-e éjt nappallá téve a népert dolgoznunk? Bármennyire szétszórt területen működjék a papság, tanítószág és az egész keresztény intelligencia, a jó ügy, a lelkiismerete sugalma, megelégedése, boldogsága érdekében erkölcsi kötelessége a korszerű népművelő munkálkodás. És azt is kérdezzük, nem elismerésre méltó-e hazafias szempontból az a munka, amelyet a papság és a keresztény intelligencia a nép vezetése körül végez?

Am a kormánynak nem ez a tevékenység kell. Nekik a vörösek földművelészettségéi imponálnak. Azokat dédelgeti. Éppen ma alakul megint egy újabb, az ujjaszervezett tégla-szin lobogó táborában. A borívó asszony hazájában, *Kabán*. A kormány persze csak a *diákszövetséget* tudja fölőslatni, mert a keresztényszociális szemponttal kívánt rokonszenvezni. A kormány nem sokat törődik azzal, hogy a fajmagyarságot depopulálja az egyke-rendszer és a kivándorlás. Neki elég vigasz az, hogy a bevándorlás ténen tulnépesség mutatkozik.

A katolikus népszövetség ezen a téren is sokat tehet. A kivándorlót tudvalevőleg nem zsandárszuronynyal kell itthoamarasztalni, hanem a hazai viszonyok, közállapotok s a nép sorsának jelentékeny javításával. A szövetség ezt akarja. Rajtunk áll, hogy meg is valósítsa terveit. (h.)

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Január 28. A Nagyváradai Kath. Kör közgyűlése.

Január 28., 30. Előadás a Kath. Legényegyletben.

Január 28. A Zenekedvelők Mozart-ünnepe.

Február 18. Kath. szabad liceumi matiné a főgimnáziumban d. e. 11 órakor.

Márczius 8. Kath. szabad licium böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Márczius 22. Kath. szabad liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Április 5. Kath. szabad liceum böjti estélye. Fogimnáziumban este 8 órákor.
Május 5. Kath. szabad liceum estélye a fogimnáziumban este 8 órákor.
Június 27. Szent László ünnepély.

A munka napja.

Ma egy hete ünnepelt a *Nagyvárad* Kath. Kör, ma dolgozik. Istennek tetsző dolgot művel. Olyat, amelyet vasárnap is szabad végezni. Sőt éppen ennek a napnak a hangulatához illik legjobban.

A kör ma tartja *évi közgyűlést*, amelynek a beszámolón kívül legérdekesebb pontja mindenestre a *tisztújítás* lesz. Kívánatos, hogy a közgyűlés minél népesebb legyen. Mutassák meg a körtagok, hogy nemcsak ünnepelni tudnak, de azokat az ígéretet, amelyek a szép ünnepen elhangzottak, szívükbe vésték s most alkalomadtán meg is valósítják.

Minél többen választják, annál megfelelőbb lesz a tisztikar s minél jobb a tisztikar, annál élénkebb, tevékenyebb a kör élete.

A tisztújító közgyűlés délelőtt 11 órákor kezdődik a kör helyiségében.

Tisztelettel kérjük vidéki elfizetőinket, *hogy úgy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek*, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **Radu püspök estélye.** Nagy jelentősége van a mai napnak Nagyvárad társadalmi életében. Ebben a kis körökre, néha bizony klikkekre is osztott társadalmat Radu Demeter kívánja egyesíteni. Radu püspöknek magyar közjogi magas méltósága és egyéni kiváltsága egyaránt olyan helyzetet biztosítanak városunkban, hogy a társadalom egyesítésére a siker teljes reményével vállalkozhatik. A gör. kath. püspök mai estélye szebb jövő kezdetét jelenti, amikor az emberek megtanulják egymást közelebről is ismerni és becsülni. Ez a kölcsönös megismerés fogja létrehozni azt az összetartást, amelyet társadalmunkban eddig sajnálatosan nélkülöztünk. A mai estélyre városunk uri társadalmának minden köréből hivatott magához vendégeket Radu püspök s így a kedves gondolat sikerrel indul a megvalósulás felé. Az estély fél 9-kor kezdődik.

* **Gyógyszertár a Félix-fürdőben.** A Pecze-Szőllősi gyógyszertárt tudvalevőleg Nagyváradra helyezik át s így Szőllősi közegészségi kör teljesen gyógyszertár nélkül marad. Ezen az állapotban akar segíteni *Hankovits* Ferencz gyógyszerész az által, hogy a Félix-fürdőben egy idénygyógyszertár felállítására kért engedélyt, amely tegalább nyáron, a fürdő szezon alatt látná el gyógyszerekkel a fürdő közönséget és a környéken levő községek lakosságát. Ugy a járásorvos, mint Biharmegye főorvosa az idénygyógyszertár felállítását közszükségnek s engedélyezendőnek véleményezték, ennek dacára Biharvármegye törvényhatósága a múlt év december havában tartott közgyűlésén az engedély megadását ellenezte. *Hankovits* Ferencz gyógyszerész a vármegye határozata ellen előterjesztéssel élt a belügyminiszterhez, amelyben helytálló indokok alapján kifejti, hogy az idénygyógyszertárra egy nagy vidék lakosságának mily nagy szüksége van; rámutat továbbá azokra a körülményekre, amelyek a vármegyét az elutasító határozat meghozata-

lánál irányították, a megyei főorvos és a járásorvos, tehát a két legilletékesebb faktor szakvéleményével szemben.

* **A Szigligeti társaság felolvasó ülése** A Szigligeti-társaság Nagyváradon 1906. évi február hó 4-én délelőtt 11 órákor a kir. kath. jogakadémia disztermében Rácz Mihály, Gyalóky Jenő főhadnagy és dr. Dénes Sándor társ. rendes tagok közreműködésével felolvasó-ülést tart.

* **A vízvezeték kibővítése.** Nagyvárad város vízvezetékét a város összes utcáira kiterjesztették, hogy minden háztulajdonosnak alkalma legyen azt bevezettetni s az összes lakosság élvezhesse a jóviz előnyeit. A vízvezeteki telep azonban nem képes elegendő vizet szolgáltatni a kibővítés által fokozatosan előálló nagyobb fogyasztásra. Ez okból határozta el Nagyvárad város törvényhatósága, hogy mostani telep mellett egy új telepet állít fel. E célra azonban a kijelölt s próba furások által már alkalmasnak bizonyult területet meg kell szerezni a városnak a tulajdonosoktól. *Rimler* Károly polgármester tegnap tárgyal *Gabriely* Lajos v. velencei plébánossal, *Oláh* Ferencz és *Popa* György nagyvárad lakosokkal, akik a kérdéses terület.

* **Legényesületi előadás.** A *Nagyvárad* Katholikus Legényegyesület öntudatos, konzekvens munkássággal egyengeti a megszilárdulás, megerősödés útját. Hirdetett téli programját derekasan megtartja heti előadásaival. Érintettük már, hogy a nehezebb szociális témák után az előadások most egy ideig változatosság okáért könnyebb, derűsebb mederben haladtak. Múlt kedden azonban, *Erdősi* Károly központi másodelnök nagyszabású előadásával már visszatértek ismét a szorosabb értelemben vett gazdaság-társadalmi keretek közé. Ebben a nagyon is aktuális miliőben ma minden tekintetben kiválóan aktuális témáról ad elő az egyesület ügyének egyik régi, szorgalmas munkása *Krüger* Aladár dr. ügyvéd, lapunk segédszerkesztője, aki ezuttal az *önálló vámtérületről* fog szólni, természetszerűen szoros kapcsolatban a magyar iparral. Maga a téma is jelzi, mennyire előkelő helyet foglal el az egyesület téli programjában az érdekes, tanulságos előadás. A könnyebb muzsát ezuttal két énekszám képviseli. Az estét *Bujdosó* Sándor és *Szabó* József duettja kezdi meg s az egyesületi férfiak éneke zárja be.

* **Házasság.** *Lehmann* Endre fiatal betűszedő, a Szent László nyomda alkalmazottja ma, vasárnap délután 3 órákor vezeti oltárhoz a Szent László-templomban *Márton* Péter köztisztviselőben álló asztalosmester kedves és művelt leányát, *Márton* Juliskát.

* **A járdák tisztántartása.** Daczára a fennálló szabályrendeletnek és a rendőrség ismételt figyelmeztetéseinek, a ház és üzlet tulajdonosok nem takarítják a járdát a havat és jeget, azzal védekezvén, hogy ennek elvégzésére megfelelő embert nem igen kapnak. A rendőrség a háztulajdonosok költségén takarítatja a járdákat és ezenkívül büntetni is fogja az illető háztulajdonosokat. Minden esetre érdemül fogja azonban betudni nekik azt, ha eddig is míg a járdán levő havat és jeget eltakarítatnák, legalább homokkal behintik a csuszos gyalogjárdát. Ha ezt elmulasztják, reggeli fél 8 óra után a rendőrbiztosok a háztulajdonosok és üzlettulajdonosok költségére hintetik be homokkal a gyalogjárdát.

* **Árvaszéki ülnök választás Gyulán.** A Bucskó Korjolan főjegyzővé történt választásával megüresedett árvaszéki ülnöki állásra Gyula város képviselőtestülete *Felföldi* Sándort, választotta meg 98 szavazattal *Körös* Lajos 70 szavazatával szemben.

* **Nemes-szívű mágnás.** Egy a jelenleg távol időző mágnás szép jelét adta a szegények iránti jóérzésének. *Gádos* községet és környékét már két év óta sújtja nyomor, a lakosságot éhínséggel fenyegeti. Erről tudomást szerzett gróf *Károlyi* Sándor, ki Mentonban tartózkodik jelenleg és utasította uradalmát, hogy a gádososi szegényeknek juttasson 116 mmáza búzát, 6 vagon tűzifát, továbbá elrendelte, hogy a mint az idő engedi egész királlyági uradalmát árkoltassák körül, hogy így a szegény lakosság keresethez juthasson. Cselédeiről sem feledkezett meg a nemes szívű mágnás és ezek közt 108 mmáza burgonyát, 171 métermáza kukoricát és 17 mmáza főzeléket osztatott ki.

* **Megszökött tolvaj cselédek.** A rendőrség cselédugyosztályának egy kimutatását közöljük, amely 110 szökött cseléd nevét és illetőségi helyét tartalmazza. Ezek a jómadarak rendszerint nem becsülettel válnak meg szolgálatadójuktól és nem egy közülük notorius házitolvaj is. Mindamellett akad Nagyváradon is sok oly jóhiszemű asszony, aki az ilyen cselédkönyv nélkül kószáló alakokat meglógadta, pedig azt néhány nap mulva keservesen meg is bánja. A vidéki előjáróságokat pedig anynyiban érdeklí a névsor, hogy legalább a különféle ürügyek alatt cselédkönyv másodlatért jelentkezők ellen nyomban megindíthatják az eljárást.

Farkas Mária Nagyszalonta, Bogye Szófia Vaskóh, Balogh Szidia Feld, Pintér János Csongrád, Bigler Zsuzsanna Mezőberény, Boldis Lőrincz Alsólugos, Bogdán Anicza Süst, Góz Sándor Konyár, Körözi György Czeczke, Gász István Szentpéterszeg, Miskolci Károly Micske, Haritofszki István Bonczida, Busz László Örmény, Somlan Júlia Széltaró, Koncz Mária Nagyvárad, Tóth Mária Matolcsi, Bányá Ferencz Endréd, Szarka (Gali) Károly B.-Ujfalu, Rácz Zsuzsanna Győrfi Józsefné Nagyrábé, Balogh Mária Békésgyula, Bálint Mihály, Horváth Mária Bihardiószeg, Girdás József Nyires, Bocskai Julianna Csalános, Szabó Lajosné szül. Bapta Erzsébet Nagyvárad, Nagy Juliána Bőszörmény, Szatmári László Váncsod-Kovács Erzsébet Csökmő, Barna Sándor Nagyvárad, Jakab Anna Nagybjom, Varga Lajos Karczag, Kallner Paula Grác, Takács Józsefné szül. Szabó Julianna Komádi, Szegedi Károly Székely, hid, Kokas Zsuzsanna Debreczen, Kindó Péter Bedő, Zsurka Virág Ujpalota, Bálinkás János Porteleki, Balogh Julianna Tenke, Bozsarjai Mária Bojt Zsiga Ágnes Váncsod, Szabó Lajos Feketegyarmat, Magyar Erzsébet Botrágy (Bereg m.), Papp Mária Nagyvárad, Tóth Margit Békéscsaba, Balogh Julianna Kaba (Hajdu m.), Papp Géza Nagyvárad, Sztokó Lajosné szül. Fehér Anna Zilah, özv. Butyán Pálné Zách Flóra, Bánlaka, Fábrián Julianna Kárásztelek, G. Csarnó István Genyete, Kovács János Gálósháza, Madok János Szent András, Veres Flóra Szt.-Elek, Kacsora György Nagyvárad, Nagy János Bihar-Diószeg, Tóth Lajos Szalárd, Nyekitor János Nagyvárad, Heitos József Kolozsvár, Karancsi Lajos Nagyszalonta, Rózsa Károly Kőbölkut, Balog Imre Olesa, Pinczy Mária Tárkány, Létány Vaszalika Dohi, Kun Erzsébet Feidd, Asztalos Dénesné szül. Herjecske Anna Mező-Kovács háza, Veres Zsuzsanna Dévaványa' ifj. Peipp József Nagyvárad, Papp Julianna, Cuj Flóra Ó-Valki, Szelezsán Tódor Nagyvárad, Szoké Mitru Felső-Topa, Hojta János Felső-Topa, Mány László Nagyvárad, Márkus Anna férj. Koje Juon Felső-Topa, Szoka Tódor Felső-Topa, Varga János Papmező, Kukla Antal N.-Szalonta, Kiss Imre B.-Torda, Osváth Sándor Érotomány, Brindás Mihály Ponor, Ferenczi János Nagyvárad, Czedl Anní Arün, Kosposzka Jooa Komorní, Kovács József Anti, Vig Sámuel Száldobágy, Ducz Katalin Ivándi, özv. Nagy Józsefné P.-Told, Schönfeld Lina Nyiregyháza, Sáfian Ferencz Báránd, Dobaz Péter Zsibó, Vig Ferencz B.-Ujfalu, Szilágyi Baláz Kaba, Kuncser István Szalacs, Baza Simonné szül. Domján Anna M.-Cséke, Szabó Józsi, István, Juli Kárásztelek, Kiss Zsófi Derecske, özv. Nagy B. Ferenczné Kosztinczki Mária, Kiss József

Nagyvárad, Dózsa Julián Nagyvárad, Kassi Juliánna H.-K. Ujlak, Komáromi Mária Arad, Nagy Mária Nagyvárad, Petik Ilona Tenke, Szabó Teréz Derecske, Dobrosi Amáli Derecske, Geroj Pál Monos-Petri, Dvriy Flóra Nagy-Úrögd, M. Nagy Eszter Csökmő, Illés Piroska Paptamási

* Egy baleset következménye számokban. Különös beadvány érkezett tegnap Nagyvárad város tanácsához. Roth Mór budapesti mérnök, a trieszti biztosító társaság főmérnöke január 3-án Nagyváradon járt s a közhírházzal szemben levő illemhely pinczéjébe bukott. A gondozónó levette a takarítóeszközöket tartó pinczeüveg fedelét s ebbe esett be a mérnök. Az orvosok bekötötték a sebeit s Roth Mór hazautazott Budapestre. Dr Kubics Jakab ügyvédje tegnap egy hosszú beadványt intézett a városhoz, amelyben nem kevesebb mint 5166 koronát követel mindenféle czimeken. Még arra is felszámít pár száz koronát, hogy a nyáron fürdőbe kell utaznia. A beadvány igazi diszpéldánya az ügyvédi présnek; minden kigondolható czimen vannak a száz és száz koronák felszámítva. Ha barátságosan nem fizet a város, perrel fenyegetőzök.

* Hálátlan lakó. Guj Sándorné Kolozsvári u. 40 sz. a. lakásában tegnapelőtt este csupa rokonszenvből éjjeli szállást adott Sucho Juliánna napszámosnőnek. A vendég reggel felébredvén, egy pohár friss vizet kért. Míg szállásadó asszonya kisietett a kúthoz, hogy vízzel kedveskedjék vendégének, eddig az összekapogott esernyőt, kendőt, szoknyát és egyéb opróságokat és minden különösebb bucsu nélkül eltávozott. Elfogatása iránt intézkedett a rendőrség.

* Éjszakai látogatás. Kovács Agnes cseléd Kolozsvári u. 24 sz. a. levő lakásába az éjszaka valaki az ablakon keresztül belátogatott. A nyájas idegen névjegyet nem hagyott hátra, ellenben 3 drb 30 koronát érő párnát elvitt. Nyomozást folyamatba tette a rendőrség.

* Lopások. *Tolvaj cseléd.* Irimie Tógyer Báthory utcza lakásából a tegnapelőtt este felugrott Hircz Katalin nevű cseléd, gazdája és asszonya távollétét felhasználva az asztalfiókot felfeszítette és onnét 400 koronát ellopott. Elfogatása iránt intézkedett a rendőrség. *Elfogott tolvaj inasgyerek.* Spitz Sámuel Sztaroveszki u. 13. sz. a. levő üzletébe tegnapelőtt este beállított egy jóképű inas, és 2 fillérért czukrot kért. Miközben kiszolgálták, az általa nyitva hagyott ajtón keszurrant kollegája és magához intvén egy üveg rumot és egy üveg szilvoriomot, nyilsebessen kiiramodott a mindent beborító hófergetegbe. Mindamellét a boltos cselédje pontos személyleírást tudott róla adni és így az enyves kezű ifjút Tacsadán Flóra Kovácsinas személyében ma elfogta a rendőrség. A jeles tju ünnepélyesen tiltakozott a megalázó gyanúsítás ellen, azt ellenben beösmerte, hogy ezen üzletből 3 doboz hölgycigarettát már lopott. Ezek alapján a 8-asba került.

x Rheuma, köszvény, csont és izomszagatás ellen legbiztosabb hatása van *Citosan*-nak, kapható a »Kigyó« gyógyszerárban, Nagyvárad, Bémer-tér és a Vadász-féle Drogueriában. Ára 90 fillér.

x Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy előre haladott idény folytán a még mindig *dus választékban* meglevő *valódi angol és scot téli divat szövetemet mélyen leszállított árban bocsátom áruba.* Kivánatra azon előnyt is nyujtom, hogy t. vevőimnek a bevásárolt anyagot *saját szabászati termében a legdivatosabb fazonokban és remek kivitelben* nagyon jutányosan feldolgoztatom. Már egy próbavásárlás utján is meggyőződhetik bárki, mily figyelmesen és előnyösen lesz nálam kiszolgálva. Kiváló tisztelettel: *Teszler Simon*, posztó nagykereskedő Zöldfa-utca 33.

x A kőbányai Első Magyar Részvény-Serfőzde dupla goliat maláta gyogsör név alatt aranykeresztes czimkével ellátott különleges

üvegekben gyogsört hoz forgalomba. Az erre vonatkozó hirdetésre felhívjuk olvasóink szives figyelmét.

F ü s t.

Miként változik a tej pálinkává?

A magyar embernek van egy közmondása, mely szerint: *vér nem válik vízzé.* Ennek unokaöccse a másik közmondás: *Százszor jobb egy idegen, mint egy rokon.* Ebből már most kérdem melyik az igaz? Föltélenül az utóbbi, a mely a mellett bizonyít, hogy a vér vízzé válik. Hogyne változna azzá, mikor a mi városunkban a tej pálinkává változik.

Ugy-e bár azt méltóztatnak hinni, hogy a mai ebédem gomba volt. Dehogy, még a gernerung sem volt az. Különbözen itéljenek kedves olvasóim a tényekből.

A napokban a rendőrségen jártam. Ne tessék azt hinni, hogy az olyan hely, ahol csak kétes alakok fordulnak meg. A rendőrség az egyedüli hivatal a melyet mindenki respektál. A rendőrség udvarán szerzett impressziom fényes bizonyosságai czimet adott témám megdönthetetlen igazságának.

Na de térjünk át a tényekre.

Zimankós, lueskos idő járja odakünt. Alig pitymallott már a Bémer-téri hidnál élénk zsvaj uralkodik. A vámos törülgeti álmos szempilláit, amint a vámezedulat osztogatja. A tejes asszonyok hatalmas nagykendőbe, az emberek óriási bundákba burkolva átgurulnak a hidon. (Egy tanító egy ilyen párt vitt be az osztályába s ezeken szemléltette az eszkimókat.) Egyszer csak a nagypiacz téren érzik magukat.

A nap sugaraitól lekéredzkednek a bundák, a hallgatag szajak megviltnak s megered a traces. Egyenkint szállinganak a konyhalányok, szobacziqusok hetesek, naecságák, papushősök, asszonyokká átvedlett férfiak, — itt egy ifju pár, a férj vezeti be az asszonyt a tejbvásárlás művészetébe, ott egy toprongyos öreg néni kegye helyben pihés haju lurkó fiát — s ezek valamint a helyszíke miatt le nem írott változatos képek úgy összeivadnak, hogy a bá—muló szemek előtt hályog kerekedik s a nagy nyüzsgés-mozgásban csak az egymást tulharsogó, éktelenül sivalkodó hangokat hallja. Azt is csak azért, mert ha nem akarná hallani, hát a hang beszakítaná a dohbártyáját.

Van keletje a tejnek. Tehén tej, bivaly (bihaj, bival — ezt a tudományos akadémia fogja kisütni) tej, juh tej csak úgy folyik egyik edényből a másikba. Tejet vesz mindenki az utolsó utcazi sihedertől a tollas-kalapos elsőfoku naecságáig. A tej analízálása nem reám tartozik, az városunkban — az éber rendőrség dolga, a mely feladatnak *nevezett cég* mindenkor derekasán meg is felel. Nem egy lelkiismeretes rendőrtől hallottam, hogy bizony-bizony: vannak keresztelt és bérált tejek is . . .

Elég az hozzá, hogy a mikorra a nap sugarai a föld dermett szivét meglágyították, a szépen kifényesített cipők iránt fogékonyvá tették; — a tej elkelt. A tejárus bácsik és nénik örömtől dobogó szivvel hagyják ott a tágas piaczeret, zörgő esörgő zsebekkel, mosolygós, pufók ábrázattal vitorláztak — be-be-be egy pirinkó kis — putrikba.

Egy, két, három, kilencez porezió . . . Amilyen arányban folyt be a pálinka, pirosodik az orr, zavarodik a szem — olyan arányban ürül a zseb.

És most éljünk a novella írók szokásával. Egy szines képbén fejezzük be.

A toronyóra a 12-öt kongatja. Lázás gyorsasággal rakják le a pennákat, kalapácsokat és dikicseket mindenfelé. S míg az utczán korgó gyomrral ezer meg ezer ember vágat sebes trappban, azalatt

— a városháza udvarán hasal egy pár vidéki atyafi. Egyiknek a hasát, mosiknak a hátát simogatja a nap . . . A jó atyafiak nagyokat horkolnak s a humanus rendőrök — mondjam tovább? — hessegetik a legyeket az alvók orra alól. Hadd nyugodjanak szegények békében.

S amint a városház udvarán végig menve, kérdő tekintetem megakadt egy rendőrön: — az mosolyogva mondá:

— *Lássá uram, így változik a tej pálinkává.*

Aztán még mondja nekem valaki ezekután, hogy a vér vízzé nem válik, mikor a tej is pálinkává válik. És aki kételkedik e sorok hamisíthatatlan hitelességében, azt a nagypiaczterre s a rendőrség udvarára küldi e panoráma meglekintése végett
Tankréd.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap: d. u. Heidelbergi diákélet, este: Aranyvirág.

Hétfő: Böregér. A.

Kedd: Csöppség (Ráthonyi Akos vendégjátéka. B.)

Szerda: Fecskefészek (Ráthonyi Akos vendégjátéka. C.)

Csütörtök: Hajduk hadnagya, (Ráthonyi Akos bucsuja. A.)

Péntek: A párbaj. B.)

Szombat: Bohémszerelem (ujdonság C.)

Vasárnap: d. u. Peleski nótárius este: Bohémszerelem.

Ráthonyi Akos vendég játéka.

A fővárosi színpad egyik rokonszenves, nálunk még ismeretlen művésze mutatkozik be a nagyvárad közönségnek e hét folyamán. Ráthonyi Akos, a Magyar színház daliás színésze, a fővárosiak egyik kedvencze lép föl a Szigligeti színházban. Első fellépése kedden lesz a »Csöppség« beb, a mikor Ambró szerepét játssza. A czimszerepet Komáromi Margitnak osztotta ki az igazgatóság. A vendég kedden énekes szerepben mutatkozik be, a bájos zenéjű »Fecskefészek« operett egyik diákját Andréjt játssza el. Csütörtökön tartja bucsuvendégjátékát a »Hajduk hadnagya« czimszerepében. Mind a három érdekes előadás rendes bérletben megy.

Bovémszerelem. A színház heti műsorán a vendégszereplések mellett ujdonság is szerepel. Herklay új operettje a Bohémszerelem kerül bemutatásra szombaton. A nagy gonddal előkészített darabban az énekes személyzetnek csaknem valamennyi tagja kitünő szerephez jut.

EGYESÜLETEK.

Nagyvárad munkás betegsegélyező-egylet közgyűlése.

A »Nagyvárad első általános munkás betegsegélyező-egylet« folyó évi január hó 28-án d. u. 3 órakor a »Zöldfa« szálloda termében évi közgyűlést tart, a következő napirend mellett:

I. Elnöki jelentés.

II. Az évi számadás bemutatása, felmentése a tisztviselői karnak.

III. Tisztviselők választása és pedig: 1 elnök, 1 alelnök, 24 igazgatósági tag, 5 felügyelő bizottsági tag, 5 választott bírósági tag és két jegyzőkönyv hitelesítő.

IV. Esetleges indítványok.

Felhívjuk egyletünk minden rendes tagját, hogy a fent nevezett napon és helyen minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek, annyival inkább, mert ha a tagok kellő számban megnem jelennek, úgy a gyűlés azon napon megnem tartatik, de a reá következő vasárnap azaz február hó 4-én a tagok bármily csekély számmal legyenek is a gyűlés megtartatik.

Nagyvárad, 1906. január hó 7.

As igazgatóság.

A nagyvárad iparos ifjak önképző-egylete ma délután 3 órakor a megjelentek számára tekintet nélkül tisztújító évi közgyűlést tart saját helyiségében.

A váradvelencei kath. kör ma, vasárnap délután fél öt órakor rendkívüli közgyűlést tart, melyen a kör ujjaszervezése kerül megvitatásra. A gyűlést a róm. kath. fiúiskolában tartják meg.

Igazságszolgáltatás.

A nagytótfalusi bíró. Percze Pétert, aki gyújtogatással vádolva, mint fölbujtó állott törvényt ismételt az esküdtbírótság előtt, az esküdttek — nem találták bűnösnek. Fölmentő verdiktet hoztak. Mire természetesen azonnal szabad lett a bíró, aki hosszú hónapokat töltött vizsgálati fogságban. Akik, mint tettesek, vagy bűnsegédek vele ez időben kerültek a vádlottak padjára, nem ilyen szerencsések. A törvény sujtó keze utolérte őket.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Január 27. Izralita nőegylet estélye.

Január 28. A 48-as népkör bálja.

Január 31. Tanítók Körének háziestélye.

Február 1. Középpessy kolon próbabálja.

Február 3. Tombolaestély Élesden.

Február 3. Vasutas „Koszoru-Egylet” bálja

Február 4. A Nagyváradai Katholikus Legényegylet bálja.

Február 10. Posta- és táviráda-altisztek és szolgálók bálja.

Február 18. Czukrárszok bálja.

Február 24. Az élesdi állami tisztviselők táncestélye.

A 48-as népkör bálja.

A nagyváradai 48-as népkör mint lapunkban jeleztük ma, vasárnap este tartja meg a Zöldfa szálloda nagytermében igen sikerültnek ígérkező táncvigalmát, könyvtáralapja javára. A bálra igen sokan készülnek és így bizonyára a buzgó rendezőség fáradozásait siker fogja koronázni. Az estélyre még ma, a meghívókban jelzett helyeken lehet jegyeket váltani, este pedig a Zöldfában a helyi pénztárnál. Személyjegy két korona, családjegy négy korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

A bálrendező bizottság a rendezőség t. tagjait tisztelettel kéri, hogy az estélyen legkésőbb fél 8 óráig a Zöldfában, a táncvigalom helyén, az érkező hölgyek bevezetése végett megjelenni sziveskedjenek.

Hangverseny. Az izraelita nőegylet tegnap este a Fekete Sas izlésesen díszített nagytermében anyagilag, erkölcsileg szépen sikerült hangversenyt rendezett, amely rendkívül látogatott volt. Hangverseny után *Bebe* Károly muzsikájára kezdetét vette a tánc, amelyet jókedvűen jártak a vigadók a kora hajnali órákig.

Tiszti estély. Tegnap este a Kereskedelmi Csarnok dísztermében tartotta a helyőség tisztikara az első farsangi estélyt. A kedélyes, minden tekintetben sikerült mulatságon számosan vettek részt s a legjobb hangulatban kora reggelig voltak a legjobb reglama: a jókedv szolgálatában.

Tanítók háziestélye A Tanítók Köre folyó hó 31-én (szerdán) délután 5 órakor háziestélyt tart a következő műsorral: 1. Cziganylet. Zongorán előadja Steiner Ida. 2. Felolvasást tart: Páll Ilonka. 3. Magyardalok. Előadják Bálhory Zoltán, Balogh Károly, Eisele Sándor és Kürti István. 4. A magyar dal (Kerner nagyszasásu melodramája zongora, harmonium és énekkar kísérettel.) Az énekkar szereplői: Szabó Imre, Lehoczky József, Resch Mihály és Huszár László. Zongorán kíséri Resch Mihály, harmoniumon Jerzsák Arpád. (A szóló számot Huszár László énekl.) Költő Várady István. A tanítók vendégeit és hozzátartozóit is szívesen látja a rendezőség, mely fáradságot nem ismerő buzgalommal működik rajta, hogy estélyük fényes sikert érjen el.

A Réti Népkör batyubálja. A Réti Népkör a f. évi február 10-én saját helyiségében zártkörű batyubált rendez. Miután meghívó kibocsátva nem lesz, ezúton hívja meg a rendezőség a kör tagjait és jóakaróit. A mulatság kezdete este 8 órakor. Beléptidij személyenként férfiak részére 2 korona, a nők belépti díjat nem fizetnek.

Táncestély Élesden. Az élesdi állami tisztviselők folyó évi február hó 24-én táncestélyt rendeznek. Meghívókat a rendezőség még ez ideig nem bocsátott ki és máris az egész Körösvölgyön nagy érdeklődés mutatkozik a fényes sikerűnek ígérkező mulatság iránt. Nagyban buzgólkodik a rendezőség is a táncestély sikerének elérhetéseért, melyben elősegíti őket az, hogy a mulatság jövedelme jótékony célra lesz fordítva.

Tombola estély. Az élesdi Casinó február hó 3-án este 8 órakor kezdődőleg Élesden, az Erzsébet-szálloda helyiségében zártkörű tombola estélyt rendez, melyre a meghívókat most bocsátotta ki a rendezőség. Beléptidij személyenként 3 k., tombola jegy ára 2 korona.

TÁVIRATOK.

A válság.

A játék.

Budapest, jan. 27. (Saját tud. táv.)

A kormány úgy jár, mint a nemzettel, mint a ballada hősnője a legénynyel s az a bizonyos duruzsló álnok jószág az egérrel. Hitegeti, biztatgatja, álltatja az országot, végezetül pedig cserben hagyja szokás szerint. De beszéljenek a nap eseményei, amennyire főntebb közölt fővárosi ex-press-tudósításunk kiegészítéseként, telefonjelentésünk az éj folyamán beszámol.

Bécs az audienciáról.

Jól értesült bécsi politikai körök szerint a magyar válságban nevezetes fordulat várható.

Döntés ugyan még egyáltalán nem történt, a kibontakozásra irányuló tárgyalások fonala mindszáltalán egyáltalán nem szakadt meg, sőt tovább fonódik. Miután azonban *Andrássy* nem mint a szövetséges ellenzéki pártok megbízottja, hanem a maga elhatározásából és saját politikai álláspontjával vett részt az uralkodóval folytatott tanácskozásokon, a király azt a megbízást adta *Andrássynak*, hogy közölje kölcsönös észrevételeiket a koalícióval. Így van aztán *Andrássynak* üzenete a királytól. A jövő héten egyébként, *Andrássy* visszautazása után, döntő fordulat várható. Az idézet bécsi forrás legalább azt mondja.

Bécsben — hírlik — a koalíció kormányrajutását senki sem akarja gátolni. Ami azonban ennek előfeltételét, az ellenzék részéről támasztott katonai követeléseket illeti, ebben a tekintetben a királynak — határozott — álláspontja van, amely nem fogadhatja el az *Andrássy* által tolmácsolt módosításokat.

Ugyancsak Bécsben magas bizalmi állásban levő személyiség nagyon érdekes kijelentéseket tett egy újságíró előtt. *Andrássy* — mondotta — nagyon meg lehetett elégedve fogadtatásával. *Fejérváry* és a számottevő faktorok mind óhajtik a békét. *Fejérváry* azért, hogy szabadulhasson, *Goluchovski* a nagyha-

talmi tekintély megóvásáért, *Pitreich* pedig a hadsereg tekintetéből.

A koalíció.

Andrássy délután 1 órakor hosszas telefonbeszélgetést folytatott *Kossuth* Ferenczcel, aki aztán nyomban a Nemzeti kaszinóba hajtatott, hol *Zichy* Aladár gróffal, *Apponyival*, *Széllal* és *Darányival* sokáig behatóan tanácskozott a helyzetről. *Kossuth* szemmel láthatólag jókedvűen hagyta el a kaszinót.

Baloldali hírek szerint a király a legnagyobb súlyt a 67-es alap épségben tartására helyezi. A vezérleti és szolgálati nyelv megváltoztatásáról a király álláspontján szó sincs. A katonai nevelés és bíráskodás terén azonban hajlandó messzemenő engedelményeket tenni.

A tartós béke.

Egy bécsi lap egy előkelő magyar politikai véleményét adja az audienciáról. A politikus azt mondja, hogy *Andrássy* programját a minimumra redukálta. Azonban olyan reformjavaslatokkal lépett föl, amelyek a király legkomolyabb ellentmondásával találkozott. Ha *Andrássy* főtartja javaslatait, kibontakozás egyhamar bajosan remélhető. *Andrássy* előtt azonban amidőn szívesen ragaszkodik egyébként nagyon is méltányos álláspontjához, igen komoly cél lebeg. Ő ugyanis nem rövid kompromisszumot akar, hanem tartós békét a korona és a parlament között és ezzel egyúttal azt is akarja, hogy a közös hadsereg kellőleg kifejlődhessék, a magyar parlament munka képessége pedig biztosítva legyen.

Általában véve, *Andrássy* föllépése az utolsó órában igen lényeges változást teremtett a helyzetben.

Amiket eddig elmondottunk, voltaképp szélesebb alapon ugyanazt az anyagot dolgozzák föl, amelyet belpolitikai rovatunkban előzőleg már ismertettünk. Tehát: hogy a királynak üzenete van *Andrássynak* a koalíció számára, hogy a katonai nyelvkérdésben intranzigens az uralkodó állásfoglalása és végül, hogy hamarjában döntő fordulat várható.

Hogy azonban mindez csak szavakkal való játék és szemfényvesztés a kormány részéről a nemzettel szemben megmondják az itt következők.

Durva indiszkreczió.

Bud. Tud. jelenti bécsi értesülés alapján, hogy *Fejérváry* ügyvirő miniszterelnök fél háromtól fél ötig magánkihallgatáson volt a királynál. A miniszterelnök elutazott s ma reggel Budapestre érkezik.

Ugyancsak a Bud. Tud.-nak jelentik Bécsből, hogy *Andrássy* a magyar válság kibontakozására vonatkozó javaslatait előadta a királynak, majd az audiencia után ugyane tárgyban *Pitreich* folytatott tanácskozást. Az audiencia eredménye ezután az, hogy:

Andrássy katonai álláspontja az özszes hadseregnek az 1867: XII. törvény-cikkben megszabott egységes vezetését, vezényletét és belservesztét még mindig

oly mértékben érinti, hogy a korona a hozzá fölterjesztett javaslatokat meggyőződése szerint nem fogadja el.

Ez alkalommal Ő felsége kérdést intézett Andrásyhoz, hogy vajjon kész volna-e az uralkodó részéről kifejezésre jutott nézetek alapján a kormányt elvállalni. Mire Andrásy azt a kijelentést tette, hogy nem állhat Ő Felsége rendelkezésére, mert a legfőbb kívánalmak ezuttal teljesíthetetlenek.

Erre Ő felsége azt a legfelsőbb megfigyelést intézte Andrásyhoz, vigye a szövetkezett ellenzéki pártok vezéreinek a felség ugyane tárggyal összefüggő szóbeli üznetét és a maga részéről a vezérek idevágó állásfoglalásáról tegyen legelső helyen jelentést.

Eddig a kormány közleménye a felhivatalosban. Ez a közlemény meglehetősen szenzációt és fölháborodást keltett.

Mert a király Andrásynak a legnagyobb titoktartás kötelezettsége mellett adta át üzenetét. És bár a kormány, még mielőtt Andrásy hazaért volna, már közzétette a beszélgetés lefolyását. A kormány ezzel a lépésével durva indiskréciót követett el. A közlemény általános elkeseredést és levertséget szült.

Ebben nagy része volt az indiskréciónak, de persze nem kevésbé annak a fájó tudatnak is, hogy a kikontakozás csillaga megint lehullott az égről. Akik tehát hittek a békében, azokat a nemzettel együtt nagy csalódás éri ismét. A béke, a kibontakozás megint szétfoszott, mint sokak reménye a bál után. Kimondja még, hogy a nemzet nem a kormány s a bécsi körök szélszélyének játéklabdája!

A főváros az adó ellen.

Budapest, január 27. (Saját tud. távirata.) A főváros mai közgyűlése elfogadja Hoch János indítványát s elhatározta, hogy takarékpénztári betétekben bírói letétbe helyezi az adót, tisztviselőit az önkéntes adók elfogadásától eltiltja.

Tüntető szerbek.

Budapest, január 27. (Saját tud. távirata.) Mint Belgrádból jelentik, a kereskedők és iparosok országos kongresszust tartottak, amelynek résztvevői ingyenes vasuti jegyet kaptak. Kimondták, hogy a bolgár-uniót helyeslik. Tiltakoztak az ellen, hogy más állam szóljon be Szerbia ügyeibe. Reprenzáliákkal márczius elsejéig nem kívánnak élni. Csak azután, ha szükséges lesz. Az osztrákbarát Stampát, valamint a N. Fr. Pr. egy példányát szitkozódva elégették.

Vámszerződés Olaszországgal.

Bécs, jan. 27. A Fremdenblatt jelenti: Az olasz kereskedelmi szerződést és az azzal egybefüggő marhaforgalmi és vasuti egyezményt immár elkészíték. Az olasz delegátusok holnap pecsételik le a jegyzőkönyveket és hír szerint a jövő hét folyamán írják alá Rómában a szerződést.

A marokkói konferencia.

Algeciras, jan. 27 (Havas.) Witte amerikai delegátus kijelentette, hogy az értekezlet tagjai kölcsönösen udvariassággal viselgetnek egymás iránt, amiáltal kölcsönös bizalmat és

nyugalmas tárgyalási hangulatot teremtettek és remélhető, hogy a tárgyalások eredményre vezetnek. A többi delegátus is csatlakozik Witte nézetéhez. Nem néznek túlzott optimizmussal a tárgyalások eredménye elé, de a mai helyzet kétségkívül bizalmat gerjeszt esetleg bekövetkezhető nehéz napokra.

NYILTTÉR.

ÉRTESÍTÉS.

Igen tisztelt vevőinknek ezennel szives tudomására adjuk, hogy közös megegyezés folytán február hó elsejétől fogva üzleteinket a déli órákban vagyis fél 1-től 2 óráig zárva tartjuk.

**Andrényi Károly és Fiai,
Farkas László, Kugler Albert,
Kohn Adolf, Schriffert P.,
Schwarcz és Ullmann, Wégner Ödön**
v a k e r e s k e d ő k.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

K. M. Gyula. Köszönjük. Nagyon jól van. Csak folytassa. Tellik onnan minduntalan valami. Szives üdv.

M. L. Becsületes érzések, de kimondhatatlanul kezdetleges verselés. Rossz rimekbe szedett próza.

Jog. Nánassy Imre esete ennyi volt: Az esküdtszék megalakításában nem vehet részt az aki ellen hamis eskü miatt eljárás folyik. A mezőtelki ev. ref. lelkész ellen egyszerűen ezt a paragrafust alkalmazták s mivel ellene hamis eskü miatt büntető eljárás folyik, az esküdtszék közül törölték.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, jan. 27.	
Buza okt. — — — —	16.82
Rozs okt.-re — — — —	17.12
Tengeri április 1906 — — — —	14.—
Zab ápr.-ra — — — —	13.64
Repeze aug.-ra — — — —	—

Értéktözsde.

Budapest, jan. 27.	
Osztrák hitelrészvény — — — —	678.—
Magyar hitelrészvény — — — —	796.—
Leszámitoló bank — — — —	506.—
Rimamurányi — — — —	525.—
Osztrák-m. államvasuti részvény — — — —	670.—
Közuti vasut — — — —	594.—
Városi villamos vasut — — — —	327.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1906 jan. 27-én.	
Magyar aranyjárdék 4% — — — —	160.50
Magyar koronajárdék 4% — — — —	96.46
Magyar keleti vasuti államkötvény 4% — — — —	86.40
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — — —	96.65
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény — — — —	96.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön — — — —	227.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön — — — —	161.—
Osztrák járadék papírban — — — —	99.76
Osztrák járadék ezüstben — — — —	100.75
Osztrák korona járadék — — — —	117.55
Osztrák járadék aranyban — — — —	100.25
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	162.50
Osztrák-magyar bankrészvény — — — —	16.30
Magyar hitelbank részvény — — — —	799.50
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — — —	675.50

Osztrák-magyar államvasuti részvény — 667.50
20 frankos arany (Napolendor) — — 19.10
Német birodalmi márka — — — — 117.37

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

1584—1905. számhoz.

Árverési hirdetemény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közírással teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járásbírósnak 1905. évi V. I. 2402/16 számú végzésével Papp Béla ügyvéd által képviselt Bunda Miklós felperes részére Ambrus György alperes ellen 100 kor. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 612 kor. becsült ingóságokra a nagyvárad-városi kir. járásbírósnak fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltetik, annak a felülfoglaltak követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán, Nagyváradon Sal Ferencz utca 19. számú házában leendő megtartására határidőül 1906. évi február hó 5-ik napján d. u. 3 órája tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok és egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldött-nél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdeteménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon, 1906 évi jan. hó 20-ik napján.

Batig Ferencz,

1489.

kir. bir. végrehajtó.

Hirdetés.

A „NAGYVÁRADI HITELBANK” részvénytársaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Leszámitol váltókat.

Előleget ad: értékpapírokra, ékszerekre és terményekre.

Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és földbirtokra.

Az igazgatóság.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller pötléka

egy régiónak bizonyult háziszser, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult **köszvénynél, csúznál és meghűléseknél** bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, **Budapeston.**

Richter gyógyszerártára
az „Arany oroszlanhoz”, Prágában.
Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

Párisi világkiállítás 1900. Grand Prix 1896. millenniumi kiállítás. áll. nagy arany érem. Hors-Concurs

Telefon:
280. sz.

Alapítva:
1854.

Első magyar részvény serfözde Kőbánya.

Főraktár: Nagyvárad és Biharvármegye területére saját házukban

Nagypiac-tér, Salamon Benedek cégénél.

Kiváló orvosi szaktekintélyek ajánlják:

- HA** gyöngékedik,
- HA** vérszegény,
- HA** gyermekágyas,
- HA** szoptat,
- HA** álmatlan,
- HA** üdülő,
- HA** rosszul táplált,
- HA** ideges kimerültség és
- HA** emésztési zavarokban

szenved, tegyen kísérletet a

Kőbányai Első Magyar Részvény Serfözde

által eredeti gyári töltésben különleges üvegekben forgalomba hozott

**Dupla Góliát
maláta-gyógysörrel**

s meglepő eredményt fognak elérni.

A sör minimális alkohol tartalmánál fogva gyermekeknek is ajánlatos.

Kapható: **Kádár János, Fő-utca, Janky A. utóda Kiss Károly, Maár és Szabó, Kern és Petrovics, Friedl és Jörösnél.**

Mosómedve-bunda

és nagy *lábzsák* (fekete báránybőr), jó karban, jutányos áron eladó: Vámház-utca 37. (gázgyárral szemben), az udvarban balra.

1487.

Olcsó kölcsön.

Tisztelettel értesitem a pénzkölcsönt kérő t. feleket, hogy Mészáros utca 2. sz. a. (Köröspart, Stiedl-féle ház, szemben a Rimanóczy szállodával)

bankbizományi és hitelforgalmi irodát

nyitottam. A pénzpiac terén banktisztviselői és 12 éven át volt takarékpénztári titkári állásomban nyert bő tapasztalatok, valamint előkelő bankok képviselője alapján:

1. Jelzálog és hosszú törlesztéses kölcsönöket (melyekben a tőke és kamat is benn foglalják) 10—50 évre a lehető legrövidebb idő alatt és legalacsonyabb kamattal mellett minden előzetes díj és költség nélkül folyósítottok;

2. régebbi tartozásokat olcsóbb kamatu kölcsönökkel cserélek fel;

3. köztisztviselőknek, katonatiszteknek, állami, megyei és városi hivatalnokoknak csekély heti részletekben törlesztendő 10—15 éves személyhitelt eszközök ki

Mindenféle kölcsön ügyletben szívesen állok rendelkezésre és minden díjazás nélkül szolgálók felvilágosítással, utbaigazítással délelőtt 9—12-ig, d. u. 3—6-ig.

Tisztelettel

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár.

Telefon szám **424.** 930.

Jobb lábbelinek

chevraeux, boxcalf, borjubőr stbből elismert legjobb tisztítószert

GLOBIN,

mert minden nehézség nélkül **pompás fény** éretik el.

Konserválja a **bőrt** és **puhává** teszi.

Fritz Schulz jun.,

Alt.-Gec. Eger i. B., Leipzig.

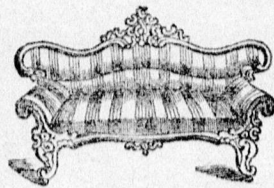

A butorvásárlók figyelmébe.

Olcsó

bútor

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-, szalon- és úri-szoba berendezések, valamint az egyes butordarabok a

Magyar Műbutorgyár

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezések műipari vállalata, — Kivánatra tervek és költségvetések.

Telefon **421** szám.

Olcsó, mélyen leszállított árak mellett kerülnek eladásra összes férfi, és női divatáru cikkek a

Fábry Testvérek

üzlethelyiségében Fő-utca, Moskovits-palota, Igazi alkalmi eladása egész finom áruknak, különösen nagy választék férfi ingek, gallérok, kézelők, divatos férfi, fiú és gyermek kalapok, sapkák, keztyűk, harisngák, alsó jáger ruházatok, takarók, utazó- és lópokróczok, galocsenek, hócipők, férfi, női és gyermek lábbelik, egész finom minőségben, olcsó árak mellett, francia parchetek, rumburgi vásznak, szalag csipke, selyemkendők, pamutok különösen leszállított árak mellett.

3000 drb férfi divat nyakkendők igazán olcsó árban. Határozott ár, készpénzfizetés mellett
Az üzletberendezés eladó. 1447

A Korona- és Filler-bazárt teljesen áthelyezték szembe, a városi Bazár-épületbe, az Amerikai-áruház mellé.

Hol tombola-játékok, báli-legyezők, kotillionok, álarczok a legolcsóbban szerezhetők be, ugyszintén ajándék és dísz tárgyak, utazó-ládák és bőröndök, gyermek játékok, gyermek-kocsik, reform-szekerek, mely egyszerűs mint tolokocsi is. Gumi különlegességek.

Teljes

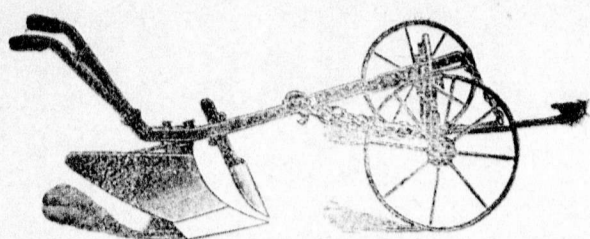
tisztelettel:

FRISS

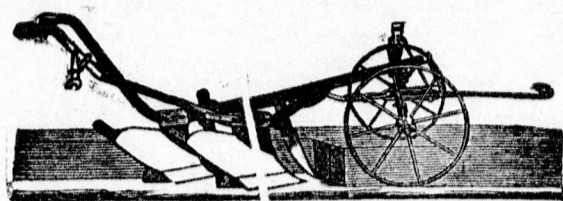
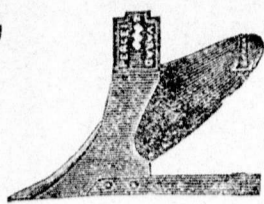
és **TSA**

KORONA- és FILLER-BAZÁR. Fő-utca, városi Bazár-épület. Telephon 180.

PERGE és ROZSLAY gazdasági gép-és ekegyára

utóda

Gyár: Lukács György-u.

Nagyváradon.

Raktár: Nagyvásár-tér.

Mindennemű talajviszonyoknak megfelelő ekéket és egyéb talaj-
müvelő eszközöket készít a legjobb minőségben.

Dr. Politzer Jakab

szanatoriuma és vizgyógyintézete
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 7. sz.

Bejáró és bennlakó betegeknek egész éven át nyitva.

Vizgyógy módok, villanygyógyászat, szénsavas-, törpefenyő-, ásványfürdők, forró-
kezelés, gőzszekrény, pöstyén-izsapkúra. Inhalatók. Vibrációs massage. Hízaló- és
soványító-gyógy mód.

Javallva: Idegesség minden neme, gyomor-, bél-, szív-, tüdő-, légzőszervek beteg-
ségeinél. Izületi-, izom- és idegesúznál.

Kitűnő gyógyeredmények. — Állandó orvosi felügyelet. — Olcsó árak.

Penzió (lakás, ellátás) naponta 5 és 7 korona.

Prospektussal és felvilágosítással
szívesen szolgál

Dr. Politzer Jakab,
az intézet tulajdonosa és vezetője.

Wallerstein Fülöp Fiai Nagyvárad, Bémer-tér

Nagy maradékvásár megkezdődött!

Azon körülmény, hogy sikerült Aradon a jóbirnevű »Probst Károly és Társa Utódai«
czég csódtömegét és Kolozsvárott a »Balogh és Reil«-féle áruraktárt megvennünk, azon kel-
lemes helyzetbe vagyunk, hogy képesek vagyunk minden versenyt felülmulva
jó minőségű kézmű- és divatárubból eddig nem létezett *rendkívüli olcsó árak*
mellett, dus választékot szolgáltatni.

A farsangra igen alkalmas és czélszerű ajándékok
beszerzésére ajánljuk dus választéku áruraktárunkat, hol női szöve-
tek, selymek, vásznak, fehérneműek, szőnyeg, függöny, paplan
és ágyneműekben stb. dus választékot tartunk.

Fentieken kívül rendkívüli olcsó árban szolgálhatunk boákat,
női és gyermek harisnyákat, keztyüket, meleg alsó trikót, ruhákat,
férfi és női ingeket, korsettákat stb.

Amennyiben ritkán kínálkozik ily kedvező alkalom, hogy jó árut meglepő olcsó
áron bevásárolni lehessen, kérjük a t. cz. vevőközönséget áruházunk megtekintésére,
előre is biztosítva, hogy olcsó, szabott árak mellett fogjuk a szükségletét
kielégíteni.

kiváló tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai.

Kert-utca 5. számú ház és ugyanott egy Bösendorfi-zongora eladó.

Erdélyi pokróczok, flaneltakarók.

Szörme-kabátok, boák és muffok.

Női és gyermek felöltők.